EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 28.1.2025
COM(2025) 34 final

2025/0021 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o změně cel na dovoz určitého zboží pocházejícího nebo přímo či nepřímo vyváženého z Ruské federace a Běloruské republiky

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Účelem tohoto návrhu nařízení je v souladu se závěry Evropské rady ze dne 17. října 2024[1] zvýšit dovozní cla na některé zemědělské produkty, v současnosti zařazené do kapitol 1, 2, 4 až 24, 29, 33, 35, 38, 41, 43, 50, 51, 52 a 53 kombinované nomenklatury (dále jen „KN“), jakož i na některá hnojiva, která jsou v současnosti zařazena do kapitoly 31 KN, pocházející nebo přímo či nepřímo vyvážené z Ruské federace nebo Běloruské republiky. Návrh významně a s okamžitou účinností zvyšuje dovozní cla na zemědělské produkty z Ruské federace nebo Běloruské republiky, přičemž zvyšování cel na hnojiva bude probíhat postupně během tříletého přechodného období. Kromě toho by toto zboží pocházející nebo přímo či nepřímo vyvážené z Ruské federace nebo Běloruské republiky nemělo přístup k celním kvótám Unie.

Dovoz zemědělských produktů spadajících do oblasti působnosti navrhovaného nařízení (dále jen „dotčené zemědělské produkty“) z Ruské federace do Unie v roce 2023 činil 2,9 milionu tun a dosahoval hodnoty 380 milionů EUR (podle údajů Eurostatu). Unijní celní sazby *erga omnes* (tj. sazby v současnosti uplatňované podle doložky nejvyšších výhod) na tyto dotčené zemědělské produkty se velmi různí. Nedochází k žádnému obchodu se zemědělskými produkty, na které se již vztahují vysoká cla podle doložky nejvyšších výhod. Naproti tomu zemědělské produkty z Ruské federace, na které se nevztahují žádná cla nebo na které se vztahují jen poměrně nízká cla podle doložky nejvyšších výhod, se do Unie stále dovážejí, neboť z hlediska doložky nejvyšších výhod neexistuje žádná podstatná překážka, která by bránila jejich vstupu na trh Unie.

Druhy hnojiv spadajících do oblasti působnosti navrhovaného nařízení (dále jen „dotčená hnojiva“) v roce 2023 představovaly více než 70 % celkové spotřeby hnojiv v Unii. Podle Eurostatu činil dovoz ze všech třetích zemí 14 milionů tun a zahrnoval dovoz z Ruské federace ve výši 3,6 milionu tun (v hodnotě 1,28 miliardy EUR), tedy více než 25 % celkového dovozu do Unie (podle hmotnosti v tunách). Zbývající část poptávky po těchto druzích hnojiv v Unii uspokojují výrobci v Unii a vývoz těchto produktů z Unie do zbytku světa v roce 2023 činil 8 milionů tun. Pro všechna dotčená hnojiva jsou unijní sazby *erga omnes* (tj. v současnosti uplatňovaná cla podle doložky nejvyšších výhod) stanoveny na 6,5 %, což je nízká sazba, která nepředstavuje významnou překážku pro jejich dovoz z Ruské federace do Unie.

Stávající dovoz dotčených zemědělských produktů a hnojiv znamená závislost na Ruské federaci, která by v případě, že nebude řešena, mohla narušit potravinové zabezpečení Unie, a zejména v případě hnojiv učinit Unii obzvláště zranitelnou vůči případným donucovacím opatřením ze strany Ruské federace. Dovoz dotčených hnojiv z Ruské federace již nyní narůstá a tento nárůst by se mohl zrychlit, pokud by byly do Unie přesměrovány značné objemy, neboť Ruská federace vyrábí dotčená hnojiva v obrovském množství. Takový případný zvýšený dovoz z Ruské federace by narušil trh Unie s tímto zbožím a poškodil by výrobce dusíkatých hnojiv v Unii, pro které je obtížné konkurovat dovozu z Ruské federace v době, kdy ceny plynu v Unii zůstávají vysoké. Dlouhodobé přežití odvětví dusíkatých hnojiv v Unii má zásadní význam pro potravinové zabezpečení Unie, protože tato hnojiva jsou

[1] https://www.consilium.europa.eu/media/zuum0d2t/20241017-euco-conclusions-cs.pdf.

nezbytná pro růst rostlin a hrají rozhodující roli pro udržení schopnosti zemědělského odvětví Unie produkovat potraviny. Řešení rostoucí závislosti na dovozu dotčených hnojiv z Ruské federace a zachování životaschopnosti samostatného odvětví dusíkatých hnojiv v Unii je proto zásadní pro zajištění a udržení potravinového zabezpečení Unie. Stávající úroveň dovozu dotčených zemědělských produktů není srovnatelná s úrovní dovozu dotčených hnojiv, ale současný stav vztahů mezi Unií a Ruskou federací znamená, že by se mělo zabránit vzniku závislosti v budoucnosti. Nelze však zajistit, aby k závislosti nedošlo, pokud cla na dotčené zemědělské produkty zůstanou na současné úrovni.

Tato celní opatření by zajistila, že Ruská federace nebude mít z dalšího vývozu do Unie komerční prospěch. To by bylo v souladu se zájmy Unie a s právními předpisy a politikami Unie, a to zejména s těmi, které jsou uplatňovány vůči Ruské federaci a Běloruské republice v souvislosti s nevyprovokovanou a neodůvodněnou agresí Ruské federace vůči Ukrajině a podporou, kterou této agresi Běloruská republika nadále poskytuje.

Běloruská republika vyváží omezené množství dotčených zemědělských produktů a hnojiv (zemědělské produkty v hodnotě 92 milionů EUR a hnojiva v hodnotě 29,6 milionu EUR v roce 2023). Není proto významným výrobcem ani vývozcem tohoto zboží. Oblast působnosti navrhovaného nařízení se však vztahuje i na Běloruskou republiku z důvodu jejích úzkých politických a hospodářských vazeb s Ruskou federací a má za cíl zabránit nezákonnému a podvodnému směrování dovozu z Ruské federace přes Běloruskou republiku, k němuž by mohlo dojít, pokud by unijní cla na dovoz příslušného zboží pocházejícího nebo dováženého z Běloruské republiky měla zůstat nezměněna. Vzhledem k pokračujícímu sbližování a rostoucímu obchodu mezi Běloruskou republikou a Ruskou federací je vhodné uplatňovat na dotčené zboží z Běloruské republiky stejné zacházení jako na zboží z Ruské federace.

Navrhované nařízení by zvýšilo cla na dotčené zboží pocházející nebo přímo či nepřímo vyvážené z Ruské federace nebo Běloruské republiky na úroveň dostatečně vysokou k tomu, aby zastavila dovoz tohoto zboží. U všech dotčených zemědělských produktů by se cla na dovoz z Ruské federace a Běloruské republiky do Unie zvýšila o valorické (*ad valorem*) clo ve výši 50 %. Aby se zabránilo vstupu dotčených zemědělských produktů pocházejících nebo přímo či nepřímo vyvážených z Ruské federace nebo Běloruské republiky na trh Unie za nižší sazby použitelné v rámci celních kvót Unie, je rovněž nezbytné vyloučit zboží pocházející nebo přímo či nepřímo vyvážené z Ruské federace a Běloruské republiky z uplatňování snížených sazeb v rámci těchto kvót. U dotčených hnojiv by se kromě stávajícího valorického (*ad valorem*) cla ve výši 6,5 % na sazbu vztahovalo dodatečné specifické clo, které by se postupně zvyšovalo od 40 EUR nebo 45 EUR za tunu podle druhu hnojiva (což odpovídá přibližně 13% ekvivalentnímu valorickému (*ad valorem*) clu), a to až na prohibitivní úroveň 315 EUR nebo 430 EUR za tunu po třech letech od začátku použitelnosti navrhovaného nařízení (což představuje přibližně 100% ekvivalentní valorické (*ad valorem*) clo). Během tříletého přechodného období budou tato prohibitivní cla zavedena také v případě, že dovoz zboží z Ruské federace a Běloruské republiky přesáhne určité stanovené objemy.

Neočekává se, že by navrhované nařízení mělo negativní dopad na celosvětové potravinové zabezpečení. Za prvé, zvýšení cel Unie by se vztahovalo pouze na dovoz do Unie, a nemělo by tedy vliv na tranzit dotčeného zboží z Ruské federace nebo Běloruské republiky přes území Unie do třetích zemí. Za druhé se očekává, že zvýšení dovozních cel Unie podstatně sníží toky tohoto dovozu do Unie, čímž se ve skutečnosti zvýší množství dotčeného zboží dostupného třetím zemím, zejména rozvojovým zemím.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Uložení dovozních cel na dotčené zboží se týká společné obchodní politiky Unie stanovené v článcích 206 a 207 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Odpovídá „úpravám celních sazeb“ podle čl. 207 odst. 1 SFEU a vychází z možnosti odepřít zacházení podle nejvyšších výhod výrobkům pocházejícím z Ruské federace, kterou zmiňuje „Společné prohlášení o agresi Ruské federace vůči Ukrajině s podporou Běloruska“, které vydala Unie s několika dalšími členy Světové obchodní organizace v Ženevě dne 17. března 2022[2]. Tato možnost již byla uvedena do praxe v několika nařízeních, včetně nařízení, kterým Unie zavedla vyšší celní sazby na dovoz některých zemědělských produktů z Ruské federace a Běloruské republiky[3].

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Navrhovaná zvýšení cel na určité zemědělské produkty a hnojiva pocházející nebo přímo či nepřímo vyvážené z Ruské federace a Běloruské republiky, která jsou uvedena v tomto návrhu, by byla v souladu s omezujícími opatřeními, která Unie vůči těmto zemím přijala v návaznosti na nevyprovokovanou a neodůvodněnou vojenskou agresi Ruské federace vůči Ukrajině a na podporu, kterou Běloruská republika agresi Ruské federace nadále poskytuje. Zvýšení cel v tomto navrhovaném nařízení by proto byla v souladu s požadavkem čl. 21 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii na zajištění soudržnosti mezi různými oblastmi vnější činnosti Unie. Byla by rovněž v souladu s čl. 207 odst. 1 SFEU, který stanoví, že společná obchodní politika je prováděna v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právní základ**

Právním základem návrhu je čl. 207 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Společná obchodní politika je v souladu s čl. 3 odst. 1 písm. e) SFEU definována jako oblast výlučné pravomoci Unie, tudíž se na ni nevztahuje zásada subsidiarity.

- **Proporcionalita**

Toto navrhované nařízení je nezbytné k provádění společné obchodní politiky s cílem snížit dovoz z Ruské federace a Běloruské republiky do Unie. Důvodem tohoto snížení jsou obavy, že uvedený dovoz prohlubuje stávající závislost, a má proto negativní dopad na potravinové zabezpečení Unie. Návrh je v souladu se zásadou proporcionality a nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů Smluv, zejména potřeby zajistit, aby dotčené zemědělské produkty a hnojiva pocházející nebo přímo či nepřímo vyvážené z Ruské federace a Běloruské republiky nenarušovaly trh EU s tímto zbožím a řádné fungování celní unie. Toto zboží by proto nemělo mít přístup na trh Unie za stejně výhodných podmínek, jaké platí pro dovoz tohoto zboží z jiných třetích zemí. Proporcionalitu zajišťuje skutečnost, že navrhované nařízení by zvýšilo cla podle společného celního sazebníku na dovoz z Ruské federace a Běloruské republiky, a skutečnost, že toto zvýšení je nezbytné k omezení uvedeného dovozu v případech, kdy jsou stávající cla stanovena na nulu nebo jsou nízká. Zvýšení je nezbytné, aby byla omezena schopnost Ruské federace a Běloruské republiky využívat svůj vývoz do Unie

[2] https://www.eeas.europa.eu/delegations/world-trade-organization-wto/joint-statement-aggression-russian-federation-against-ukraine-support-belarus_en.

[3] Nařízení Rady (EU) 2024/1652 ze dne 30. května 2024, kterým se mění příloha I nařízení (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

jako zbraň. Navrhované zvýšení cel omezuje výkon některých základních práv, pouze však v míře nezbytné pro dosažení jeho cílů.

- **Volba nástroje**

Tento návrh je v souladu s čl. 207 odst. 2 SFEU, který předpokládá opatření společné obchodní politiky pro přijetí úprav celních sazeb formou nařízení.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Posouzení dopadů**

S ohledem na současnou schopnost Ruské federace využívat vývoz určitých zemědělských produktů, a zejména dotčených hnojiv k destabilizaci trhů Unie, negativně ovlivňovat potravinové zabezpečení Unie a podkopávat jednotu Unie při podpoře Ukrajiny, jakož i s ohledem na podporu Běloruské republiky poskytovanou krokům Ruské federace je důležité, aby navrhované nařízení vstoupilo v platnost neprodleně, aby se co nejdříve zvýšily celní sazby použitelné na dotčené zboží z Ruské federace a Běloruské republiky. Nebylo tudíž provedeno žádné posouzení dopadů navrhovaného nařízení. Očekává se však, že navrhované opatření výrazně sníží dovoz dotčeného zboží pocházejícího nebo přímo či nepřímo vyváženého z Ruské federace a Běloruské republiky na trh Unie, což povede k další diverzifikaci zajišťování zdrojů tohoto zboží mimo Ruskou federaci a Běloruskou republiku.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Opatření nezvyšuje neúměrně administrativní zátěž pro podniky a orgány veřejné moci.

- **Základní práva**

Návrh je v souladu s politikou Unie v oblasti lidských práv a Listinou základních práv. Pokud uložení dovozních cel ovlivňuje v Unii svobodu zapojit se do mezinárodního obchodu v rámci svobody profesní činnosti, práva na vlastnictví nebo jiných základních práv včetně rovného zacházení, lze toto uložení cel považovat za legitimní opatření Unie, které je v souladu s Listinou základních práv. Důvodem je skutečnost, že uvedené opatření je přijato v souladu s požadavky, aby bylo opatření přijato na základě řádného právního základu, příslušnými orgány a při sledování legitimního cíle, kterým je obchodně znevýhodnit dovoz určitého zboží z Ruské federace a Běloruské republiky a napomoci tak diverzifikaci dodávek z jiných zdrojů než z těchto dvou zemí podporou domácí produkce v Unii a alternativního dovozu z jiných třetích zemí. Navrhované nařízení by rovněž zabránilo vážnému narušení příslušných trhů a využívání vývozu dotčeného zboží jako zbraně ze strany Ruské federace a Běloruské republiky a zajistilo by řádné fungování trhů Unie způsobem, který by byl v souladu se stávajícími opatřeními Unie v oblasti vnější činnosti i se zásadou proporcionality. Konkrétně, pokud jde o rovné zacházení, skutečnost, že dovozní cla se ukládají dovozcům určitých

zemědělských produktů a hnojiv pocházejících nebo přímo či nepřímo vyvážených z Ruské federace nebo Běloruské republiky, avšak nikoli dovozcům produktů, které z Ruské federace nebo Běloruské republiky nepocházejí ani z nich nejsou přímo či nepřímo vyváženy, reaguje na jeden z cílů Unie v oblasti vnější činnosti. Jedná se o legitimní politický cíl Unie, kterým je snížení takového dovozu z Ruské federace a Běloruské republiky a ochrana trhů Unie před zneužitím obchodu s dotčeným zbožím, jehož cílem je destabilizovat trhy Unie nebo narušit politickou stabilitu a solidaritu Unie.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Navrhované nařízení by nemělo žádný finanční dopad na výdaje a mělo by pouze velmi omezený finanční dopad na příjmy. Při plném použití navrhovaného nařízení se očekává, že výběr zvýšených cel odpovídající navrhovaným zvýšením by byl minimální (téměř nulový), neboť navrhované zvýšení cel pravděpodobně sníží dovozní toky z Ruské federace a Běloruské republiky na zanedbatelné objemy.

Naopak lze očekávat určité rozpočtové ztráty, protože vlastní zdroje vytvářené pro rozpočet Unie by se pravděpodobně snížily. Přesná hodnota rozpočtových ztrát by závisela na tom, jak bude dovoz z Ruské federace a Běloruské republiky nahrazen. Na jedné straně by nahrazení tohoto dovozu domácí výrobou v Unii nebo preferenčním dovozem (zejména hnojiv z Alžírska a Egypta) vedlo ke snížení vlastních zdrojů. Na druhou stranu by nahrazení dovozu zvýšeným dovozem z jiných třetích zemí, které nejsou preferenčními partnery, nevedlo ke snížení vlastních zdrojů, protože tento dodatečný nový dovoz by generoval cla podle společného celního sazebníku ve stejné výši jako dovoz z Ruské federace a Běloruské republiky, který by nahrazoval. Dopad na tradiční vlastní zdroje rozpočtu EU po začátku plné použitelnosti navrhovaného nařízení se proto při scénáři nahrazení veškerého stávajícího dovozu do EU z Ruské federace a Běloruské republiky domácí výrobou v Unii a preferenčním dovozem odhaduje na ztrátu ve výši až 84 milionů EUR (tj. 75 % celkových celních příjmů z roku 2023, které činily 112 milionů EUR).

Ztráta příjmů z tradičních vlastních zdrojů by byla po plném uplatnění opatření nahrazena příspěvky členských států do systému vlastních zdrojů odvozenými z hrubého národního důchodu (HND). Očekává se však, že během prvních tří let uplatňování navrhovaných opatření by dodatečné celní příjmy spojené s vyššími cly na zbývající dovozy dusíkatých hnojiv z Ruské federace nebo Běloruské republiky částečně, nebo možná i plně vyrovnaly ztráty příjmů spojené s nižšími dováženými objemy. Lze tedy očekávat, že během tohoto počátečního tříletého období se bude čistá ztráta příjmů u tohoto zboží v tradičních vlastních zdrojích blížit nule.

Podrobněji jsou rozpočtové důsledky tohoto navrhovaného nařízení vysvětleny v legislativním finančním výkazu.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

On-line zprávy o vývoji dovozu dotčených zemědělských produktů a hnojiv pocházejících nebo přímo či nepřímo vyvážených z Ruské federace a Běloruské republiky jsou k dispozici na zvláštních internetových stránkách Evropské komise (Eurostatu)[4].

[4] Internetová stránka Eurostatu – Domů.

- **Informativní dokumenty (u směrnic)**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Podrobné vysvětlení zvláštních ustanovení návrhu**

Navrhované nařízení by zabránilo přístupu určitých zemědělských produktů a hnojiv pocházejících nebo přímo či nepřímo vyvážených z Ruské federace a Běloruské republiky na trh Unie za stejně výhodných podmínek, jaké platí pro dovoz tohoto zboží jiného původu. Dosáhlo by toho zvýšením dovozních cel na veškeré toto zboží, a to formou valorického *ad valorem* cla ve výši 50 % pro zemědělské produkty a postupným zvyšováním cel na hnojiva, které by začínalo navýšením o 40 nebo 45 EUR za tunu (v závislosti na druhu hnojiva), dokud by dodatečné clo nedosáhlo úrovně prohibitivního cla až 315 nebo 430 EUR za tunu po třech letech od zahájení uplatňování omezujících opatření. Během tříletého přechodného období budou tato prohibitivní cla zavedena také v případě, že dovoz zboží z Ruské federace a Běloruské republiky přesáhne určité stanovené objemy. Kromě toho by zboží pocházející nebo přímo či nepřímo vyvážené z Ruské federace a Běloruské republiky nemohlo využívat celních kvót Unie týkajících se tohoto zboží. Tyto celní kvóty umožňují přístup na trh Unie při nižších celních sazbách, než činí navrhovaná nová cla.

2025/0021 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o změně cel na dovoz určitého zboží pocházejícího nebo přímo či nepřímo vyváženého z Ruské federace a Běloruské republiky

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 207 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dovoz močoviny a dusíkatých hnojiv z Ruské federace do Unie byl v roce 2023 významný a činil 3,6 milionu tun a v roce 2024 ve srovnání s rokem 2023 výrazně vzrostl. Úroveň dovozu zemědělských produktů spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení (dále jen „dotčené zemědělské produkty“) z Ruské federace do Unie je u většiny zboží poměrně nízká, mohla by se však výrazně zvýšit, pokud by stávající obchodní podmínky přetrvaly.

(2) Dovoz hnojiv spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení (dále jen „dotčená hnojiva“) v současné době odráží situaci hospodářské závislosti na Ruské federaci. Dovoz dotčených zemědělských produktů by navíc mohl vytvořit podobnou a další hospodářskou závislost na Ruské federaci, které je za současných okolností třeba zabránit a kterou je třeba snížit v zájmu ochrany trhů v Unii a zajištění potravinového zabezpečení Unie.

(3) Společná cla Unie *erga omnes* jsou v současnosti uplatňovaná cla podle doložky nejvyšších výhod na dovoz dotčených zemědělských produktů a hnojiv. Tato cla se v současné době velmi různí. V závislosti na daném produktu jsou tato cla buď stanovena na nulu, nebo jsou velmi nízká a jiná cla jsou již tak vysoká, že se neuskutečňuje žádný obchod.

(4) Pokračující dovoz zemědělských produktů a hnojiv, na které se vztahuje toto nařízení, z Ruské federace za současných podmínek by mohl vést ke zranitelnosti Unii vůči nátlakovým opatřením ze strany Ruské federace. Zejména případné zvýšení dovozu dotčeného zboží z Ruské federace by mohlo narušit trh Unie a mít negativní dopad na výrobce v Unii. Je proto nezbytné přijmout vhodná celní opatření s cílem řešit současnou a potenciální hospodářskou závislost Unie na dovozu tohoto zboží z Ruské federace. Toho by mělo být dosaženo ukončením současného stavu, kdy toto zboží vstupuje na trh Unie za stejně výhodných podmínek, jaké jsou uplatňovány na zboží jiného původu, kterému je poskytováno zacházení podle nejvyšších výhod.

(5) V současné době již dovoz dotčených hnojiv z Ruské federace roste a mohl by se dále a rychle zvyšovat, pokud by se další ruská výroba přeorientovala na Unii. Takový případný zvýšený dovoz z Ruské federace by narušil trh Unie s tímto zbožím a

poškodil by výrobce dusíkatých hnojiv v Unii, pro které je již nyní obtížné konkurovat dovozu z Ruské federace, neboť ceny plynu v Unii zůstávají vysoké. Dlouhodobé přežití odvětví dusíkatých hnojiv v Unii má zásadní význam pro potravinové zabezpečení Unie, neboť zemědělské odvětví Unie tato hnojiva potřebuje k produkci potravin. Řešení otázky rostoucí závislosti na dovozu dotčených hnojiv z Ruské federace a zachování životaschopnosti samostatného odvětví dusíkatých hnojiv v Unii je zásadní pro zajištění a udržení potravinového zabezpečení Unie. Aby se předešlo budoucí závislosti na dovozu zemědělského zboží z Ruské federace, je rovněž nutné upravit celní sazby pro tyto produkty.

(6) Současně by měla být přijata celní opatření ve vztahu k Běloruské republice, aby se zabránilo odklonu potenciálního dovozu z Ruské federace do Unie přes Běloruskou republiku, a to vzhledem k jejím úzkým politickým a hospodářským vazbám s Ruskou federací. K tomuto odklonu by mohlo dojít, pokud by cla Unie na dovoz zboží z Běloruské republiky měla zůstat nezměněna.

(7) Dovoz dotčených zemědělských produktů a hnojiv, které pocházejí nebo jsou přímo či nepřímo vyváženy z Ruské federace a Běloruské republiky, by proto měl podléhat vyšším clům než dovoz z ostatních třetích zemí.

(8) Dovoz z Ruské federace a Běloruské republiky by navíc neměl využívat nižších celních sazeb v rámci celních kvót Unie za podmínek zacházení podle nejvyšších výhod. Snížené sazby stanovené v celních kvótách Unie pro zboží uvedené v přílohách I a II tohoto nařízení by se proto neměly vztahovat na zboží pocházející nebo přímo či nepřímo vyvážené z Ruské federace nebo Běloruské republiky do Unie.

(9) Neočekává se, že by plánované zvýšení cel mělo negativní dopad na celosvětové potravinové zabezpečení, neboť zvýšení cel se vztahuje pouze na dovoz do Unie a nemá vliv na dotčené zboží podle nařízení, pokud toto zboží pouze prochází územím Unie v režimu tranzitu do třetích zemí konečného určení. Předpokládané zvýšení dovozních cel Unie naopak může vést k nárůstu vývozu tohoto zboží do třetích zemí a zvýšit v těchto zemích dostupnost dodávek.

(10) Hnojiva zároveň hrají významnou roli pro potravinové zabezpečení i finanční stabilitu zemědělců v Unii. Je proto nutné zajistit předvídatelný a dostatečný přístup k hnojivům za ceny přijatelné pro zemědělce v Unii, což by mělo přispět ke stabilizaci zemědělských trhů. Během přechodného období by navrhované opatření podporovalo nárůst produkce v Unii a umožnilo by posílit alternativní zdroje zásobování od jiných mezinárodních partnerů, čímž by se minimalizovalo riziko výrazného zvýšení cen hnojiv pro zemědělce v Unii. Za tím účelem by Komise měla pozorně sledovat vývoj cen hnojiv na trhu Unie. Pokud by se ceny hnojiv výrazně zvýšily, měla by Komise posoudit situaci a přijmout veškerá vhodná opatření k nápravě takového prudkého nárůstu.

(11) Předpokládané zvýšení cel je v souladu s vnější činností Unie v jiných oblastech, jak stanoví čl. 21 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii. Stav vztahů mezi Unií a Ruskou federací se v posledních letech výrazně zhoršil, zejména od roku 2022. Důvodem je zjevné nerespektování mezinárodního práva ze strany Ruské federace, a zejména její nevyprovokovaná a neoprávněná vojenská agrese a plošná invaze na Ukrajinu. Od července 2014 Unie v reakci na kroky Ruské federace vůči Ukrajině postupně zavedla omezující opatření týkající se obchodu s Ruskou federací.

(12) Ruská federace je členem Světové obchodní organizace. Na základě výjimek, které se uplatňují podle Dohody o zřízení Světové obchodní organizace, a zejména podle

článku XXI Všeobecné dohody o clech a obchodu 1994 (bezpečnostní výjimky) je však Unie v současné době oprávněna nedodržovat povinnost poskytovat zboží dováženému z Ruské federace výhody poskytované obdobným výrobkům dováženým z jiných zemí (zacházení podle nejvyšších výhod) a není jí bráněno ukládat dovozní cla vyšší, než jsou cla uvedená v seznamu celních závazků Unie v oblasti obchodu se zbožím, pokud Unie považuje taková opatření za nezbytná k ochraně základních bezpečnostních zájmů Unie.

(13) Situace mezi Unií a Běloruskou republikou se v posledních letech rovněž zhoršila, neboť tamní režim nedodržuje mezinárodní právo, základní svobody a lidská práva, a rovněž podporuje plošnou invazi Ruské federace na Ukrajinu. Od října 2020 Unie postupně zavádí vůči Běloruské republice omezující opatření v oblasti obchodu.

(14) Běloruská republika není členem Světové obchodní organizace. Unie proto není na základě Dohody o zřízení Světové obchodní organizace povinna přiznat zboží z Běloruské republiky zacházení podle nejvyšších výhod a jiné zacházení v souladu s uvedenou dohodou. Stávající obchodní dohody navíc umožňují přijmout opatření, jež jsou odůvodněna na základě použitelných doložek o výjimkách, zejména bezpečnostních výjimkách.

(15) Toto nařízení nepřekračuje rámec toho, co je pro dosažení sledovaných cílů nezbytné, a to v souladu s čl. 5 odst. 4 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality je nezbytné a vhodné stanovit pravidla zvyšující cla na uvedené zboží s okamžitým účinkem, a to za prvé za účelem dosažení základního cíle, kterým je zajistit, aby dotčené zemědělské produkty a hnojiva pocházející nebo přímo či nepřímo vyvážené z Ruské federace a Běloruské republiky nenarušovaly trh Unie s tímto zbožím, a za druhé za účelem provádění společné obchodní politiky a snížení dovozu těchto produktů a hnojiv z Ruské federace a Běloruské republiky do Unie v reakci na obavy, že by tento dovoz mohl negativně ovlivnit vnitřní trh Unie a narušit potravinové zabezpečení Unie,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

1. Zboží zařazené do kódů kombinované nomenklatury (KN) uvedených v příloze I, které je dováženo do Unie a pochází nebo je přímo či nepřímo vyváženo z Ruské federace nebo Běloruské republiky, podléhá dodatečnému 50 % valorickému (*ad valorem*) clu, které se uplatní vedle sazby podle společného celního sazebníku. Na takové zboží pocházející nebo přímo či nepřímo vyvážené z Ruské federace nebo Běloruské republiky se nevztahují nižší dovozní cla pro omezená množství (celní kvóty), která se uplatňují, protože jsou buď vyžadována na základě závazků podle Dohody o zřízení Světové obchodní organizace, nebo je Unie umožnila bez takového závazku.

2. Zboží zařazené do celních položek uvedených v příloze II, které je dováženo do Unie a pochází nebo je přímo či nepřímo vyváženo z Ruské federace nebo Běloruské republiky, podléhá tomuto dovoznímu clu:

a) Zboží kódu KN 3102:

   i) valorické (*ad valorem*) clo ve výši 6,5 % + 40 EUR/t od 1. července 2025 do 30. června 2026;

ii) valorické (*ad valorem*) clo ve výši 6,5 % + 60 EUR/t od 1. července 2026 do 30. června 2027;

iii) valorické (*ad valorem*) clo ve výši 6,5 % + 80 EUR/t od 1. července 2027 do 30. června 2028;

iv) valorické (*ad valorem*) clo ve výši 6,5 % + 315 EUR/t od 1. července 2028.

b) Zboží kódů KN 3105 20, 3105 30, 3105 40, 3105 51, 3105 59 a 3105 90:

i) valorické (*ad valorem*) clo ve výši 6,5 % + 45 EUR/t od 1. července 2025 do 30. června 2026;

ii) valorické (*ad valorem*) clo ve výši 6,5 % + 70 EUR/t od 1. července 2026 do 30. června 2027;

iii) valorické (*ad valorem*) clo ve výši 6,5 % + 95 EUR/t od 1. července 2027 do 30. června 2028;

iv) valorické (*ad valorem*) clo ve výši 6,5 % + 430 EUR/t od 1. července 2028.

c) Bez ohledu na ustanovení písmen a) a b), pokud kumulativní objemy dovozu zboží uvedeného v písmenech a) a b) dosáhnou níže uvedených prahových hodnot, uloží Komise do 21 dnů na zbývající dovozy tohoto zboží v daném období clo na úrovni stanovené v písmenu a) bodě iv) nebo v písmenu b) bodě iv):

i) 2,7 milionu tun od 1. července 2025 do 30. června 2026;

ii) 1,8 milionu tun od 1. července 2026 do 30. června 2027;

iii) 0,9 milionu tun od 1. července 2027 do 30. června 2028.

d) Komise může přijmout prováděcí akt stanovující podmínky monitorování objemů dovozu podle odstavce 2. Tento akt se přijme v souladu s poradním postupem podle článku 4 nařízení (EU) č. 182/2011.

Článek 2

1. Komise sleduje ceny zboží uvedeného v příloze II použitelné v Unii po dobu čtyř let od začátku použitelnosti tohoto nařízení.

2. Pokud úroveň cen zboží uvedeného v příloze II v období uvedeném v odstavci 1 výrazně překročí úroveň z roku 2024, Komise situaci posoudí a přijme veškerá vhodná opatření k nápravě takového prudkého nárůstu. To může případně zahrnovat návrh na dočasné pozastavení cel pro dotčené zboží dovážené z jiných zemí než z Ruské federace a Běloruské republiky.

Článek 3

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*. Použije se po čtyřech týdnech od vstupu v platnost pro zboží uvedené v příloze I.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

Za Evropský parlament *předsedkyně*	*Za Radu* *předseda/předsedkyně*

LEGISLATIVNÍ FINANČNÍ VÝKAZ

NÁZEV NÁVRHU:

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o změně cel na dovoz určitého zboží pocházejícího nebo přímo či nepřímo vyváženého z Ruské federace a Běloruské republiky

ROZPOČTOVÉ POLOŽKY:

Kapitola a článek: kapitola 12, článek 120.

Částka zahrnutá do rozpočtu na rok 2024: 24 620 400 000 EUR.

FINANČNÍ DOPAD:

☐ Návrh nemá žádné finanční důsledky

X Návrh nemá žádný finanční dopad na výdaje, ale má finanční dopad na příjmy z tradičních vlastních zdrojů, a to z těchto důvodů:

V roce 2023 činila celková hodnota dovozu kódů KN spadajících do oblasti působnosti tohoto navrhovaného nařízení, které podléhají navrhovanému zvýšení, z Ruské federace a Běloruské republiky do Unie více než 1,69 miliardy EUR. Z toho dovoz zemědělských produktů činil 380 milionů EUR a dovoz hnojiv 1,31 miliardy EUR.

Na dovoz dotčených hnojiv z Ruské federace a Běloruské republiky se v současné době vztahuje valorické clo ve výši 6,5 %. Většina dovozu hnojiv v roce 2023 (516 milionů EUR) se uskutečnila pod kódem KN 3102 10 10. Významné dovozy se uskutečnily také pod kódy KN 3105 30 00 (179 milionů EUR), 3105 20 10 (151 milionů EUR), 3105 40 00 (91 milionů EUR) a 3 105 59 00 (89 milionů EUR). Celkové celní příjmy Unie z dovozu hnojiv z Ruské federace a Běloruské republiky činily 85,2 milionu EUR před odečtením nákladů členských států na výběr cla.

Dovoz dotčených zemědělských produktů podléhá různým clům. Celkové celní příjmy Unie z dovozu uvedeného zboží z Ruské federace a Běloruské republiky v roce 2023 činily 27 milionů EUR před odečtením nákladů členských států na výběr cla. U těchto zemědělských produktů se očekává, že zvýšení cel navrhovaným nařízením tyto obchodní toky výrazně sníží, nebo dokonce zastaví. Předpokládá se, že výběr zvýšených cel odpovídajících navrhovaným zvýšením u zemědělských produktů bude minimální (téměř nulový), neboť obchodní toky by se v důsledku zvýšení celních sazeb měly zastavit.

Očekává se, že výběr zvýšených cel odpovídajících navrhovaným zvýšením u hnojiv ustane, jakmile bude navrhované nařízení plně použitelné po skončení tříletého přechodného období, neboť obchodní toky by se v důsledku zvýšení celních sazeb měly zastavit. Během přechodného období by však tyto obchodní toky a související cla měly zůstat významné.

Na základě výše uvedených činitelů se dopad na ztrátu příjmů pro rozpočet Unie v důsledku tohoto navrhovaného nařízení odhaduje na nejvýše 84 milionů EUR ročně od rozpočtového roku 2029: [(85,2 milionu EUR + 27 milionů EUR) = 112,2 milionu EUR v hrubé výši včetně nákladů na výběr] x 0,75.

Pro roky 2025, 2026, 2027 a 2028 se odhaduje, že dopad ztráty příjmů z tradičních vlastních zdrojů pro rozpočet Unie bude mnohem nižší než částka vypočtená pro rok 2028. Očekává se totiž, že zvýšená cla na hnojiva přinesou dodatečné celní příjmy ve výši 77 milionů EUR za dvanáctiměsíční období (po odečtení nákladů na výběr), což přispěje ke zvýšení vlastních

zdrojů o 58 milionů EUR. Čisté snížení vlastních zdrojů by tudíž nemělo být vyšší než 26 milionů EUR v prvním dvanáctiměsíčním období použití (1. července 2025 až 30. června 2026), což odpovídá 14 milionům EUR ve zbývající části roku 2025. Je dokonce možné, že se vlastní zdroje zvýší, pokud bude snížení dovozu z Ruské federace částečně kompenzováno dovozem z jiných třetích zemí, které nevyužívají celních preferencí v rámci dohod o volném obchodu s Unií.

Ztráta příjmů z tradičních vlastních zdrojů bude nahrazena příspěvky členských států do systému vlastních zdrojů odvozenými z hrubého národního důchodu (HND).